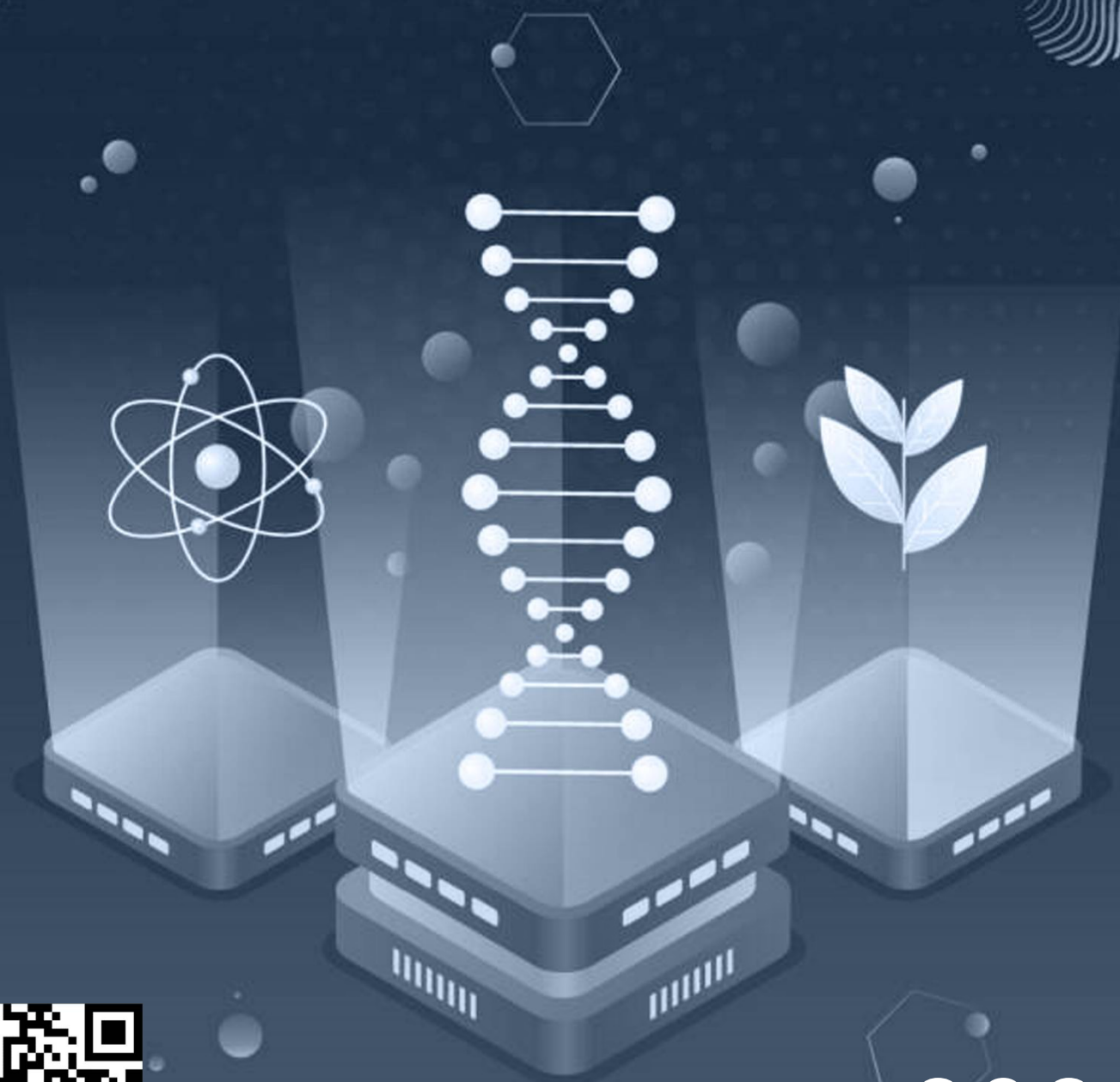

ISSN 2181-0000
Doi Journal 10.26739/2181-0000

JOURNAL OF MAMUN SCIENCE

Volume 4, Issue 1 **2026**

ISSN 2181-0000
Doi Journal 10.26739/2181-0000

«MA'MUN SCIENCE» JURNALI

4 JILD, 1 SON

ЖУРНАЛ «MAMUN SCIENCE»

TOM 4, HOMEP 1

JOURNAL OF «MAMUN SCIENCE»

VOLUME 4, ISSUE 1

TOSHKENT-2026

«MA'MUN SCIENCE» JURNALI

ЖУРНАЛ «MA'MUN SCIENCE» | JOURNAL OF «MAMUN SCIENCE»

№1 (2026) DOI <http://dx.doi.org/10.26739/2181-0000-2026-1>

Бош муҳаррир: | Главный редактор:
Chief Editor:

Matyakubov Umidjon Raximovich
(i.f.d., prof.)

Бош муҳаррир ўринбосари: | Заместитель
главного редактора: | Deputy Chief Editor:

Xudoynazarov Egambergan Madrahimovich
(PhD., dots.)

TAHRIRIY MASLAHAT KENGASHI | EDITORIAL BOARD | РЕДАКЦИОННЫЙ СОВЕТ

FILOLOGIYA FANLARI

O'rozboyev Abdulla Durdibayevich

Filologiya fanlari doktori (DSc), professor

Axmedov Oybek Saporboyevich

Filologiya fanlari doktori (DSc), professor

O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti

Galiyeva Margarita Rafaelovna

Filologiya fanlari doktori (DSc), professor

O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti

Nasrullayeva Nafisa Zafarovna

Filologiya fanlari doktori (DSc), professor

Samarqand davlat chet tillari instituti

Cho'ponov Otanazar Otojonovich

Filologiya fanlari doktori (DSc)

Urganch davlat universiteti

Yakubova Matluba Tajibayevna

Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Ma'mun Universiteti NTM

Matnazarov Javlanbek Kabulovich

Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Ma'mun Universiteti NTM

TARIX FANLARI

Anatoliy Sagdullayevich Sagdullayev

Tarix fanlari doktori, professor; akademik

O'zbekiston Respublikasi Fanlar

akademiyasining haqiqiy a'zosi

Ashirov Adhamjon Azimbayevich

Tarix fanlari doktori, professor,

O'zbekiston Respublikasi

Fanlar akademiyasi Tarix instituti.

Shaydurov Vladimir Nikolayevich

Tarix fanlari doktori, dotsent

Leningrad davlat universiteti Rossiya

Abdullayev Utkir Ismoilovich

Tarix fanlari doktori (DSc),

dotsent Urganch davlat universiteti

Matkarimova Sadoqat Maqsudovna

Tarix fanlari doktori (DSc), dotsent

Ma'mun Universiteti NTM

Abdullayev Timur Pulatovich

Tarix fanlari nomzodi, dotsent

Ma'mun Universiteti NTM

Abdalov Umidbek Matniyazovich

Tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD),

Dotsent Ma'mun Universiteti NTM

Yunusxo'jayev Habibulla Zafar o'g'li

Tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD),

Dotsent Ma'mun Universiteti NTM

PSIXOLOGIYA FANLARI

Shoumarov G'ayrat Baxromovich

Psixologiya fanlari doktori, professor; akademik

O'zbekiston Respublikasi

Fanlar akademiyasining haqiqiy a'zosi

Kryukova Tatyana Leonidovna

Psixologiya fanlari doktori, professor

Kostroma davlat universiteti Belorusiya

Karpinskiy Konstantin Viktorovich

Psixologiya fanlari doktori, professor

Grodno davlat universiteti Belorusiya

Urazbayeva Dilbar Abdullayevna

Psixologiya fanlari doktori (DSc), professor

Ma'mun Universiteti NTM

Jumaniyazova Nasiba Ramatillayevna

Psixologiya fanlari doktori (DSc), dotsent

Ma'mun Universiteti NTM

Nurullayeva Baxtigul Bobojonovna

Psixologiya fanlari nomzodi, dotsent Ma'mun

Universiteti NTM

IQTISODIYOT FANLARI

Ruzmetov Baxtiyar

Iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Ma'mun Universiteti NTM

Sherov Alisher Bakberganovich

Iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Ma'mun Universiteti NTM

Voronsova Yuliya Vladimirovna

Iqtisodiyot fanlari nomzodi

Moskva davlat boshqaruvi universiteti

Jabborov Umarbek Rustambekovich

Iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Ma'mun Universiteti NTM

Cho'ponov San'at Otanazarovich

Iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Ma'mun Universiteti NTM

Niyazmetov Islambek Masharipovich

Iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Ma'mun Universiteti NTM

PEDAGOGIKA VA FALSAFA FANLARI

Sardor Sharifzoda O'razboy Tabib o'g'li

Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa
doktori (PhD), professor

Ma'mun Universiteti NTM

Adilov Zafar Yunusovich

Falsafa fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Ma'mun Universiteti NTM

Boltayev Abdurahim Amanovich

Falsafa fanlari doktori, dotsent

Ma'mun Universiteti NTM

Zoirov Erkin Xalilovich

Falsafa fanlari doktori, dotsent

Buxoro davlat texnika universiteti

Nurullayeva Baxtigul Bobojonovna

Psixologiya fanlari nomzodi, dotsent Ma'mun
Universiteti NTM

TIBBIYOT FANLARI

Yuldashev Baxrom Sobirjanevich

Tibbiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Ma'mun Universiteti NTM

Abdullayev Ravshanbek Babajonovich

Tibbiyot fanlari doktori, professor

Toshkent tibbiyot akademiyasi Urganch filiali

Esamuratov Aybek Ibragimovich

Tibbiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Toshkent tibbiyot akademiyasi Urganch filiali

Samandarova Barno Sultonovna

Biologiya fanlari nomzodi, dotsent

Toshkent tibbiyot akademiyasi Urganch filiali

Tajiyeva Zebo Baxodirovna

Tibbiyot fanlari falsafa doktori (PhD)

Toshkent tibbiyot akademiyasi Urganch filiali

ILMIY JURNAL TEXNIK KOTIBI

Yunusxo'jayev Habibulla Zafar o'g'li

Ma'mun Universiteti NTM

Журнал включен в перечень ВАК национальных научных изданий, рекомендуемых для публикации
основных научных результатов диссертаций по медицинским наукам постановлением
№ 01-08/3068/17 от 27 сентября 2024 г.

Page Maker | Верстка | Саифаловчи: X. Mirzaxmedov

Контакт редакций журналов. www.tadqiqot.uz

ООО Tadqiqot город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz

Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of www.tadqiqot.uz

Tadqiqot LLC the city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz

Phone: (+998-94) 404-0000

TARIX

1. Toshpolatov Bekzod Shuxratovich, Ganiyeva Nafisa Rustamkulovna ТАЪЛИМ ТИЗИМИДА АЁЛЛАРНИНГ ЎРНИ ВА ГЕНДЕР ТЕНГЛИКНИ ТАЪМИНЛАШ: ХАЛҚАРО ЁНДАШУВЛАР ВА ЎЗБЕКИСТОН ТАЖРИБАСИ ТАҲЛИЛИ.....	7
2. Bekzod Toshpolatov, Nafisa Ganiyeva ENSURING GENDER BALANCE IN THE EDUCATION AND SCIENCE SYSTEM: THE STRATEGIC ROLE OF WOMEN'S PARTICIPATION AND THE EXPERIENCE OF UZBEKISTAN.....	11
3. Sharopova Nigora Akbarovna UMUMTA'LIM MAKTABLARI TIZIMIDA IXTISOSLASHGAN MAKTAB-INTERNATLARI FAOLIYATI (O'ZBEKISTON JANUBIY VILOYATLARI MISOLIDA).....	15
4. Boboqulov Lochinbek Zikir o'g'li ANTI-K VA ILK O'RTA ASRLARDA SO'G'D VA XITOIY MADANIY ALOQALARI.....	19
5. Bekimbetov Bahodir Mirzabaevich XX ASRNIH IKKINCHI YRMIIDAGI ILMIIY MUHOZARALARDA OROL DENGIZI MUAMMOSI: INKIROZ, OGOHLANTIIRISHLAR VA HAL QILISH IULLARI.....	23
6. Abdullayev Timur Pulatovich, Sapayeva Sadoqat Odilbekovna MEHNAT MIGRATSIYASI: NAZARIY YONDASHUVLAR VA O'ZBEKISTON TAJRIBASI.....	28
7. Abdullayev Timur Pulatovich., Jabbarov Avazbek Adxambek o'g'li. MEHNAT MIGRATSIYASI VA MILLIY IDENTITET.....	34
8. Baxtiyarov Sirojbek Ilxombek o'g'li. QADIMGI XORAZMDA URBANIZATSIYA JARAYONLARINING RIVOJIDA SAVDO YO'LLARINING O'RNI.....	40
9. Tadjiyeva Nargiza Djumabayevna. XORAZM VILOYATI IJTIMOII-IQTISODII HAYOTIDA TATAR DIASPORASINING TUTGAN O'RNI.....	44

FILOLOGIYA

1. Sultanova Fazilat, Ro'ziyeva Muhayyo Erkinovna MODERN PEDAGOGICAL APPROACHES TO TEACHING FOREIGN LANGUAGES (ENGLISH LANGUAGE): A COMPETENCY-BASED PERSPECTIVE.....	48
2. Qo'shnazarova Mehribon Qo'zibayevna XORAZM TARIXNAVISLIK MAKTABI ASARLARIDA KASB-HUNAR LEKSIKASINING SHAKLLANISH VA RIVOJLANISH XUSUSIYATLARI.....	52
3. Ro'zimova Dildora Khujaakhmedovna THE THEORY OF PROJECT BASED LEARNING IN TESOL.....	57

IQTISOD

1. Pirnafasov Sarvar Bardiboyevich, Sattarova Mahfuza Dilshodbekovna YASHIRIN IQTISODIIYOTNING MINTAQI IQTISODIIY O'SISHIGA SALBIY TA'SIRLARINI BARTARAF QILISH.....	61
---	----

2. Egamberdiev Egamberdi

THE ROLE OF INTEGRATED DIGITAL MARKETING STRATEGIES IN ENHANCING SME COMPETITIVENESS IN UZBEKISTAN.....65

3. Matkarimov Mansur Maksudovich

O‘ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIYOTGA O‘TISHNING IQTISODIY-SIYOSIY TAHLILI....69

PEDAGOGIKA VA ANIQ FANLAR

1. Yuldosheva Sabohat Norimon qizi

GEOMETRIK ISBOTLASHDA DEDUKTIV–INDUKTIV YONDASHUVLARNING UYG‘UNLASHUVI.....75

FALSAFA

1. Майлиев Азамат Фарходович

ЁШЛАР ТАФАККУРИНИ РИВОЖЛАНТИРИШДА СУНЪИЙ ИНТЕЛЛЕКТ ВА НАНОТЕХНОЛОГИЯЛАРНИНГ ЎРНИ.....78

Boboqulov Lochinbek Zikir o'g'li
Samarqand iqtisodiyot va pedagogika universiteti
Samarqand kampusi magistranti

ANTI-K VA ILK O'RTA ASRLARDA SO'G'D VA XITOY MADANIY ALOQALARI

 <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.18519500>

Annotatsiya. Mazkur maqolada antik va ilk o'rta asrlar davrida So'g'd hamda Xitoy o'rtasidagi madaniy aloqalar, savdo yo'llari, ayniqsa Buyuk Ipak yo'li orqali shakllangan iqtisodiy va diplomatik munosabatlarning san'at, din, yozuv va urf-odatlar almashinuvidagi o'rni yoritilgan.

Kalit so'zlar: So'g'd, Xitoy, madaniy aloqalar, Buyuk Ipak yo'li, savdo va diplomatiya, buddizm, zardushtilik, madaniy integratsiya.

Бобокулов Лочинбек Зикир угли
магистрант Самаркандского кампуса
Университета экономики и педагогики

КУЛЬТУРНЫЕ СВЯЗИ СОГДА И КИТАЯ В АНТИЧНОСТИ И РАННЕМ СРЕДНЕВЕКОВЬЕ

Аннотация: В статье рассматриваются культурные связи между Согд и Китай в античный и раннесредневековый периоды. Освещается роль торговых путей, прежде всего Великого шёлкового пути, в формировании экономических и дипломатических отношений, а также в обмене достижениями в области искусства, религии, письменности и традиций.

Ключевые слова: Согд, Китай, культурные связи, Великий шёлковый путь, торговля и дипломатия, буддизм, зороастризм, культурная интеграция.

Boboqulov Lochinbek Zikir o'g'li
Master's Student, Samarkand Campus
University of Economics and Pedagogy

CULTURAL RELATIONS BETWEEN SOGD AND CHINA IN ANTIQUITY AND THE EARLY MIDDLE AGES

Annotation: This article examines the cultural relations between Sogd and China during the Antiquity and Early Middle Ages. It highlights the role of trade routes, particularly the Great Silk Road, in shaping economic and diplomatic relations, as well as in the exchange of art, religion, writing systems, and traditions.

Keywords: Sogd, China, cultural relations, Great Silk Road, trade and diplomacy, Buddhism, Zoroastrianism, cultural integration.

Kirish. Antik va ilk o'rta asrlarda So'g'd va Xitoy o'rtasidagi madaniy aloqalar Markaziy Osiyo va Sharq dunyosining tarixiy rivojlanishida muhim rol o'ynagan. Ushbu aloqalar nafaqat savdo va iqtisodiy munosabatlarga, balki diniy, san'at, me'morchilik, hunarmandchilik va ilmiy bilimlar sohalariga ham chuqur ta'sir qilgan. So'g'diylar o'zlarining strategik joylashuvi va savdo-sanoat faoliyati orqali Xitoy shaharlarida ijtimoiy va madaniy hayotga integratsiyalashgan, o'z tajribalari va bilimlarini mahalliy jamiyatga olib kirgan. Ipak yo'li orqali amalga oshgan transport va savdo yo'llari ikki sivilizatsiya o'rtasidagi interaktiv almashinuvga imkon yaratgan. Shu orqali yangi mahsulotlar, texnologik yangiliklar, san'at va musiqa an'analari bir-biriga kirib borgan, ular mahalliy hayot tarzini boyitgan.

Xitoy va So'g'd o'rtasidagi madaniy o'zaro ta'sir jarayonida diniy va falsafiy qadriyatlar ham muhim ahamiyat kasb etgan. Buddaviylik, Zardushtiylik va boshqa diniy oqimlar ikki sivilizatsiyada madaniy integratsiya va o'zaro tushunishni kuchaytirgan. Shu bilan birga, hunarmandchilik, me'morchilik va bezak san'ati sohalarida o'zaro almashinuv ikki madaniyatni boyitgan va yangi estetik shakllar, stilistik yo'nalishlar va texnik tajribalarni yaratishga xizmat qilgan. Musiqa va dramaturgiya sohalar ham o'zaro ta'sirdan mustasno emas; so'g'd musiqachilari va xitoy cholg'u asboblari an'analari bir-biriga kirib, yangi ijodiy shakllarni shakllantirgan. Shuningdek, so'g'diylarning Xitoy shaharlarida faoliyati urbanizatsiya jarayonlariga sezilarli ta'sir ko'rsatgan. Shaharlararo savdo va iqtisodiy aloqalar kuchaygan, ko'p millatli ijtimoiy muhit shakllangan va mahalliy aholining turmush tarzi, kiyim-kechak madaniyati, ovqatlanish va kundalik hayotdagi me'yorlar o'zaro integratsiyalashgan. Shunday qilib, So'g'd va Xitoy o'rtasidagi madaniy aloqalar ikki sivilizatsiya o'rtasida transmadaniy integratsiya, bilim va tajriba almashinuvi hamda sivilizatsiyalararo o'zaro ta'sirning qadimiy Sharq tarixida qanday rivojlanganini ko'rsatadi. Bu jarayonlar Markaziy Osiyo va Xitoy tarixiy rivojlanishining muhim asoslarini tashkil etgan va keyingi davrlar uchun madaniy sintez va integratsiya tajribasini yaratgan.

Tadqiqot materiallari va metodologiyasi. Tadqiqot Xitoy solnomalari, So'g'd yozma yodgorliklari, arxeologik topilmalar hamda A.Sagdullaev va R.G'aniyev kabi o'zbek so'g'dshunoslarining ilmiy qarashlariga tayangan holda olib boriladi. Metodologiya tarixiy-qiyosiy, manbashunoslik, arxeologik, tizimli va madaniy-tipologik tahlil usullari orqali So'g'd-Xitoy aloqalarining mazmuni va rivojlanish bosqichlarini aniqlashga qaratiladi.

So'g'diylarning xalqaro savdo yo'llaridagi faoliyati, ayniqsa Ipak yo'lidagi nufuzli vositachilik roli, Xitoy bilan aloqalarni yanada jadallashtirgan. Bu jarayonlar faqatgina mahsulotlar almashinuvi bilan chegaralanmay, balki ilmiy bilimlar, diniy ta'limotlar, san'at an'analari, texnologik yangiliklar va ijtimoiy qadriyatlar almashinuviga ham keng yo'l ochgan [1].

O'zbek olimlarining tadqiqotlarida So'g'd–Xitoy aloqalarining ko'p qatlamli tabiati alohida ta'kidlanadi. A. Sagdullaev o'z asarlarida So'g'dning Sharq bilan aloqalari aynan savdo faoliyati orqali kuchayganini, savdogarlar esa nafaqat moddiy, balki ma'naviy qadriyatlar tashuvchisi bo'lganini qayd etadi [2]. Uning fikricha, So'g'd karvonsaroylari, savdo yo'llaridagi diplomatik vakillik, shaharlararo harakat markazlari Xitoy bilan madaniy yaqinlashuvni kuchaytiruvchi eng muhim institutlardan biri bo'lgan. Shuningdek, so'g'diylar Xitoyning ichki hududlarida muhim iqtisodiy mavqega ega bo'lganligi haqida tarixiy manbalar ham tasdiqlaydi. R. M. G'aniyevning tadqiqotlari So'g'd insoniyat tarixidagi eng muhim madaniy tranzit hududlardan biri bo'lganini ko'rsatadi [3].

Antik va ilk o'rta asrlarda So'g'd va Xitoy o'rtasidagi madaniy aloqalar Sharq sivilizatsiyalarining shakllanishi, Ipak yo'li madaniy jarayonlari va transmadaniy uzviylikning chuqur tarixiy mexanizmlarini ochib beruvchi murakkab tizim sifatida qaraladi. So'g'd savdogarlarining Xitoy hududidagi faoliyati, Xitoy saroyining diplomatik ehtiyojlari, diniy g'oyalar almashinuvi hamda ilmiy tafakkurning tarqalishi—bularning barchasi ikki sivilizatsiya o'rtasidagi aloqalarning ko'p qirrali va uzoq davom etganligini Hansen, Valerie asrarlari tasdiqlaydi [4].

So'g'dlarning madaniy aloqalardagi yetakchi o'rni, eng avvalo, ularning savdo, diplomatiya va ma'naviy hayotdagi faol roli bilan belgilanadi. So'g'diylar eramizning IV–VIII asrlarida Sharq va G'arbni bog'lovchi eng faol savdo va madaniy vositachilar sifatida tanilgan. Xitoy yilnomalarida

ham ular "dunyoning turli mintaqalariga borib savdo qiluvchi xalq" Lui, Xinru fikrlarida qayd etilgan [5].

So'g'dlarning karvon yo'llari orqali olib borilgan savdo faoliyati faqat iqtisodiy almashinuv emas, balki madaniy, ilmiy va diniy qadriyatlarning ikki yo'nalishda harakatlanishiga xizmat qilgan. Whitfield, Susan tadqiqotlarida keltirilishicha Karvon yo'li orqali tarqalgan zardo'shtiylik unsurlari, maniheylik ta'limotlari, buddaviylikning ayrim talqinlari, san'at va musiqa an'analari So'g'd–Xitoy muloqotining chuqurligidan dalolat beradi [6].

Xitoy saroyida so'g'diylarning diplomat sifatidagi mavqei ham ahamiyatli bo'lgan. Rafening qarashlarida Tang sulolasi davrida saroyda xizmat qilgan ko'plab so'g'dlar haqida tarixiy manbalarda qaydlar mavjud. Ular turli xorijiy davlatlar bilan muzokaralar olib borgan, iqtisodiy vazifalarni bajargan va madaniy vositachi sifatida faoliyat yuritgan [7]. Bu jarayon ikki tomonlama siyosiy ishonchning shakllanishi bilan birga, madaniy integratsiya uchun ham mustahkam zamin yaratgan. So'g'dlarning Xitoy san'ati va ikonografiyasiga ta'siri ham diqqatga sazovor. Markash tadqiqotlarida Tang davridagi terrakota haykalchalaridagi so'g'diy musiqa asboblari, kiyim-kechaklar, raqs an'analari ikki xalq madaniy unsurlarining sintezi natijasi hisoblanadi [8].

Xitoydagi buddaviy ibodatxonalar devor rasmlarida uchraydigan so'g'd savdogarlari tasviri, ularning musiqiy anjumanlari va turmush sahnalari madaniy ta'sirning aniq izlaridir. Baipakov, K.M takidlashicha Bu izlar arxeologik topilmalar, devoriy suratlar, tamg'alar va yozma hujjatlar orqali tasdiqlanadi [9].

Til va yozuv tizimlari sohasida ham sezilarli o'zaro ta'sir kuzatiladi. Xitoy hududida topilgan ko'plab so'g'diy yozuvlar ilmiy aloqalarning mavjudligini ko'rsatadi. Buddaviy matnlarning tarjimai jarayonida so'g'd tilidan faol foydalanilgan, ayrim fonetik va grammatik shakllar esa Xitoy tiliga o'z ta'sirini o'tkazgan. So'g'd yozuvining Xitoydagi tarqalishi Hirth, Friedrich. Tadqiqotchi tomonidan "madaniy tranzit tizimi" deb baholangan, bu tizim orqali diniy g'oyalar, savdo qoidalari va ilmiy matnlar uzatilgan [10].

Natijalar va muhokama. Diniy almashinuv ham ikki xalq o'rtasidagi integratsiyaning muhim qismidir. Whitfield, Susan. kabi tadqiqotchilar asarlarida Zardushtiylik elementlarining Xitoy hududiga kirib kelishi, maniheylikning Tang davrida davlat tomonidan tan olingan davrlari, buddaviylikning so'g'd savdogarlari orqali tarqalishi madaniy tizimlarning o'zaro boyishiga xizmat qilgan. Manbalarda qayd etilishicha, so'g'diy ruhoniylar Xitoyning turli hududlarida diniy marosimlarni boshqargan, ibodatxonalar barpo etgan va falsafiy matnlar tarjimasida ishtirok etgan [11]. Xitoydagi buddaviylik maktablarining ayrim ta'limotlari so'g'diylarning diniy-falsafiy qarashlari bilan uyg'unlashgan. Ilmiy bilimlar va texnologik yangiliklarning tarqalishi ham o'zaro ta'sirning asosiy ko'rinishlaridan biridir. Yatsenko, A. asarlarida Ipak, qog'oz, metall buyumlar ishlab chiqarish, shuningdek, astronomiya va geodeziya sohasidagi ayrim ma'lumotlar ikki tomonlama harakatlanib, madaniy transformatsiyani tezlashtirganligini takidlaydi [12].

Tang sulolasi davrida so'g'diy muhandislar va hunarmandlar Xitoy shaharlarida faoliyat yuritgan, ba'zilar saroy ustalari maqomiga ega bo'lgan. Hansen, Valerie asarlarida takidlashicha Ularning metallga ishlov berish, bezak san'ati va savdo tizimidagi tajribasi Xitoy madaniyatiga o'z ta'sirini o'tkazgan [13].

So'g'd–Xitoy aloqalarining yana bir muhim jihati bu urbanizatsiya jarayonlariga qo'shgan hissadir. Lui, Xinru fikricha Xitoy tarixiy manbalarida qayd etilishicha, so'g'diylar ayrim shahar markazlarining iqtisodiy faoliyatida yetakchi rol o'ynagan, ular orqali shaharlararo aloqa kuchaygan, savdo markazlari kengaygan va ko'p millatli ijtimoiy muhit shakllangan [14].

Shuningdek, ular Xitoyning ichki bozoriga yangi mahsulotlar, yangi savdo tartibi va marketing tajribasini olib kirgan. Ipak yo'li bo'ylab tarqalgan musiqa an'analari ham madaniy ta'sirning yorqin misolidir. Markash, Boris. takidlaganidek So'g'd musiqachilari Xitoy saroy marosimlarida ishtirok etgan, ularning cholg'u asboblari mahalliy musiqa tizimiga kirib kelgan. Xitoy miniatyuralarida ko'plab sozlar chang, barbat, ud kabi cholg'ular so'g'd an'analarning ta'siri bilan paydo bo'lganligi ilmiy manbalarda qayd etiladi [15]. So'g'd va Xitoy o'rtasidagi madaniy aloqalar Ipak yo'li orqali nafaqat savdo, balki ilmiy bilimlar, diniy ta'limotlar, san'at va texnologik yangiliklarning uzatilishini ta'minlagan. So'g'diylar diplomat, tarjimon, musiqachi, hunarmand va

savdogar sifatida faol bo'lib, Xitoyning ijtimoiy, iqtisodiy va madaniy hayotiga sezilarli ta'sir ko'rsatgan. Tang sulolasi davrida ularning saroydagi mavqei, karvonsaroylar va shaharlararo markazlardagi faoliyati urbanizatsiya jarayonlarini kuchaytirib, ko'p millatli va ko'p qatlamli ijtimoiy muhitni yaratgan. Diniy almashinuv, san'at va ilmiy ma'lumotlarning ikki yo'nalishda harakatlanishi madaniy integratsiya jarayonini mustahkamlagan.

Xulosa. So'g'd va Xitoy o'rtasidagi antik va ilk o'rta asr madaniy aloqalari murakkab va ko'p qirrali tarixiy jarayon sifatida namoyon bo'ladi. Ushbu aloqalar nafaqat savdo va iqtisodiy munosabatlar bilan chegaralanib qolmay, balki diniy-falsafiy, san'at, estetik, texnologik va ijtimoiy sohalarga ham chuqur ta'sir ko'rsatgan. So'g'diylar Xitoy hududida nafaqat mahsulotlar va texnologiyalarni tarqatgan, balki san'at, musiqa, me'morchilik, savdo tizimi va madaniy qadriyatlarni ham olib kirgan.

Xitoyda buddaviylik maktablari bilan uyg'unlashgan so'g'diylarning diniy-falsafiy qarashlari, ilmiy bilimlar va texnologik yangiliklar, shuningdek, san'at va musiqa an'analari ikki tomonlama madaniy integratsiyani kuchaytirgan. Bu jarayon nafaqat tashqi aloqalarni mustahkamlab, balki ichki ijtimoiy hayot va kundalik madaniyatga ham chuqur ta'sir qilgan. Musiqa, kiyim-kechak, hunarmandchilik, savdo rastalari va karvonsaroylar kabi elementlar o'zaro kirishib, ikki sivilizatsiya madaniy integratsiyasini mustahkamlagan va madaniy transformatsiyani tezlashtirgan. So'g'd–Xitoy aloqalari tarixiy tajriba sifatida keyingi avlodlar uchun transmadaniy o'zaro ta'sir va global integratsiya modelini yaratgan. Umuman olganda, So'g'd va Xitoy o'rtasidagi madaniy aloqalar ikki sivilizatsiyaning o'zaro boyituvchi, innovatsion va integratsion jarayonlarini yaqqol namoyon qiluvchi tarixiy hodisa sifatida sivilizatsiyalararo o'zaro ta'sirning qadimiy Sharq dunyosida qanday rivojlanganini va uning Markaziy Osiyo va Xitoy tarixida qoldirgan chuqur izini aniq ko'rsatadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Sagdullaev, A. So'g'd madaniyati va uning Sharq bilan aloqalari. -T.: Fan, 2002, 45-bet.
2. G'aniyev, R. M. Markaziy Osiyo va Xitoy tarixiy-madaniy aloqalari. Toshkent: Universitet, 2010, 63-bet.
3. Is'hoqov, M. O'rta Osiyo arxeologiyasi va madaniy aloqalar. Toshkent: O'zbekiston, 2015, 112-bet.
4. Hansen, Valerie. The Silk Road: A New History. Oxford University Press, 2012, P. 54.
5. Liu, Xinru. Ancient India and Ancient China. Oxford University Press, 2010, P. 112.
6. Whitfield, Susan. Life Along the Silk Road. University of California Press, 1999, P. 87.
7. de Crespigny, Rafe. Biographical Dictionary of Later Han. Brill, 2007, p.203.
8. Marshak, Boris. Sogdian Traders and Their Culture. Moscow, 2003, p.65.
9. Baipakov, K.M. O'rta Osiyo arxeologiyasi. Almaty, 2011, p.45.
10. Hirth, Friedrich. China and the Roman Orient. Amsterdam, 2009, p.98.
11. Whitfield, Susan. Silk, Slaves and Stupas. London, 2004, p.134.
12. Yatsenko, A. Sogdians in China. St. Petersburg, 2015, p.58.
13. Hansen, Valerie. The Silk Road and Cultural Exchanges. New York, 2018, p.73.
14. Liu, Xinru. The Silk Road in World History. Oxford UP, 2017, p.120.
15. Marshak, Boris. The Sogdian Influence in Chinese Art. Moscow, 2008, p.91.

«MA'MUN SCIENCE» JURNALI

ЖУРНАЛ «MAMUN SCIENCE» JOURNAL OF «MAMUN SCIENCE»

Maqolani tayorlashda qo'yiladigan talablar:

1. Maqola o'zbek, ingliz va rus tillarida minimal 6 sahifadan iborat bo'lib, Microsoft Word dasturida Times New Roman shriftida 12 kegl, 1 satr oralig'ida, sahifalar barcha tomondan 2 sm qoldirilgan holda bo'lishi shart.
2. Satr boshi - 1,25 sm bo'lib, satrlarni eniga to'g'irlash, so'zlarni boshqa qatorga ko'chirish avtomatik tarzda bo'lishi lozim.
3. Birinchi qator o'ng tomondan muallifning familiyasi, ismi va otasining ismi, ikkinchi qatorda muallifning ish joyi, lavozimi, ilmiy darajasi va unvoni, e-mail va telefon raqami, uchinchi qatorda sahifaning o'rtasida bosh va qalin harflar bilan maqolaning nomi yoziladi. Ushbu ma'lumotlar o'zbek, ingliz va rus tillarda berilishi lozim.
4. Keyingi qatordan o'zbek, ingliz va rus tillarida 60 so'zdan iborat annotatsiya beriladi.
5. Keyingi qatordan 7-10 ta o'zbek, ingliz va rus tillarida kalit so'zlar beriladi.
6. Keyingi qatordan asosiy matn boshlanadi va maqola 4 qismdan iborat bo'ladi: Mavzuning dolzarbligi. Metodlar va o'rganilganlik darajasi. Tadqiqot natijalari. Xulosa.
7. Maqolalar ilmiy ahamiyatga ega bo'lib, ulardagi fakt va fikrlar asoslangan hamda mustaqil ma'no kasb etishi lozim, plagiat holati taqiqlanadi. Muallif foydalanilgan adabiyotlarni aniq ko'rsatishi, olingan iqtiboslarning aniq manbalarini keltirishi lozim.
8. Web of science hamda Scopus tizimidagi jurnallardan iqtiboslar olish maqsadga muvofiqdir.
9. Iqtiboslar matn ichida [1, 25] beriladi. Adabiyotlarning to'liq ro'yxati asosiy matndan so'ng alifbo tartibida ko'rsatilishi lozim.

Требования к оформлению научной статьи:

1. Статьи должны содержать 6 страниц, в формате Times New Roman на Microsoft Word, 12 кегль, 1 см, со всех сторон 2 см.
2. Начала абзаца - 1,25 см, формировать строки по ширине, перенос слов в другой ряд должен быть в автоматическом порядке.
3. В первой строке от правой стороны Ф.И.О. автора, во второй строке место работы, должность, ученая степень и ученое звание, e-mail и номер телефона, в третьей строке по центру страницы прописными буквами жирным шрифтом название статьи. Эта информация должна быть предоставлена на узбекском, английском и русском языках.
4. В следующей строке аннотация из 60 слов на трех языках: узбекский, английский и русский.
5. Со следующей строки ключевые слова 7-10.
6. Далее начинается основной текст. новой текст начинается со следующей строки, и статья состоит из 4 частей: актуальность темы, методы и уровень исследования, результаты исследования, заключение.
7. Статьи должны иметь научное значение, факты и идеи должны быть обоснованными и избежать плагиатства. Автор должен точно указать использованную литературу и ссылку на источники, при помощи которых он выразил свое мнение.
8. Сноски или ссылки должен быть взяты из Web of science, а также системы журналов Scopus.
9. Цитирование приводится в тексте [1, 25] Полный список литературы должен быть указан после основного текста, а алфавитном порядке.

Requirements of the articles submitted:

1. Articles should be at least 6 pages, in Times New Roman, 12 pt., 1 inter.
2. The line head should be 1,25 cm, line spacing, and the words should be automatically moved.
3. The author's full name should be on the first line from the right; the author's place of work, position, academic degree, and academic rank, email address, and phone number should be on the second line; the article title should be centered in bold, capital letters, on the third line. This information should be provided in Uzbek, English, and Russian.
4. An annotation of 60 words in the next line in three languages.
5. Key words from the next row in three languages 7-10.
6. The next line begins with the main text. The main text begins on the next line, and the article consists of four parts: the relevance of the topic, the methods and level of research, the results, and the conclusion.
7. Articles must be of scientific importance and facts and opinions in the article should be well-grounded and have an independent meaning, and they must be free of plagiarism. The author must clearly demonstrate the literature used in his or her opinion, and provide the exact sources of the extracts.
8. Quotes should be from "Web of science" and "Scopus" journals.
9. A complete list of publications should be followed in alphabetical order after the main text. Seals and references should be in the main text [1, 25].